

Stranski prostori na odru so ločeni za slovensko in nemško igralno osebje. Vsega skupaj obsezajo dve veliki dvorani za gledališke preskušnje in prostore za oblačenje s 60 mizicami za toaleta. Za kulise, prospekte, pohištvo i. t. d. je poskrbeno za več let. —

Ako se torej splošno ozremo na novo gledališče, priznati moramo, da je veličastna zgradba, bodisi v celoti, bodisi v podrobnostih. Vsekakor ni iz lepa mesta v kronovini avstrijski, da bi se ponašalo s takšnim gledališčem. Njega duševna stvaritelja, deželni inženjer Hráský in arhitekt Hrubý, lahko sta povsem ponosna na svoje delo — zgradila sta poslopje, katero je in ostane jedna najlepših dik deželnega stolnega mesta ljubljanskega!

Slovarski páberki.

Nabral v ljutomerski okolici in med ogerskimi Slovenci prof. **Fr. Magdić.**

Poviševati se = bahati se.

Kak prek: dela (živí) kak prek pijanec — popolnoma kakor pijanec.

Srečno! Obično pozdravilo, kadar kdo odhaja.

Kakó ste? Odgovor: *Dober sem.*

Dojde mi = imam dovòlj, izhajam.

Namerilo se je = slučajno se je zgodilo; odtod *namerek* slučaj, Zufall.

Trebiti; n. pr. vse ribe lové, male in velike, nič ne trebijo.

Na čistini = pod milim nebom; kjer je prost razgled.

Les se na frkót vleče = das Holz schwindet, wirft sich.

Ščetice = Weberkarde (carda fulonum).

Bobik pri mreži, da se voda skalí.

Zdači = nedavno. Bil sem zdači tam = bil sem nedavno tam.

Iti s čim; n. pr. z vinom grem = peljem vino; videl je nož, pa je šel ž njim = odnesel ga je; ako bode dalje takó, pojde vrag z menoj = pride vrag póme.

Lahko (težko) me stane; n. pr. ima dosti denarja, lahko ga stane = dobro se mu godí.

Etam = o nedoločenem času: étam v jesen = jeseni, toda ne dobro določeno, kdaj.

Na polnem gré; n. pr. čep na polnem gré, der Zapfen passt dicht, schliesst knapp, genau.

Hlišč = nagel in silen dež.

Šibati se, sich durchbiegen. Brv se šibi; tramovje se je sšibilo.

Na úrok = gehörig, ordentlich; n. pr. Na úrok dež gré, es regnet gehörig; na úrok sem mu povedal, ich habe es ihm gehörig (von der Leber weg) gesagt.

Vótek motati kómu (šaloma): Deca materi zmiraj vótek motajo = vedno so ji za petami.

Podúvek, to, kar je treba dati po dogovoru.

Po pravici = wirklich, in der That: To je po pravici res.

Veter vnaša = der Wind treibt es weg.

K redu (rédi), fertig, zum Gebrauche hergestellt; n. pr. večerja je k redu, konji so k redu.

Vitré = lesna vlakna.

Na ravnóč = naravnost.

Poidóč, poidóčki = spotoma, na poti: poidóč jesti.

Kak stoji in živi = fundus instructus.

Včási = časih.

Včási = précej.

Šestkati. Sodarji šestkajo, da izmerijo dnò pri sodu.

Drav teče. Takó pravijo o rani, ki se delj časa gnojf: rana se ni hotela zaceliti, sedaj mu pa drav teče.

Sovój = veja, grča v deski.

Veka = pokrov, ki se tesno prijema. Odtod *savéčiti*.

Zavezúlo = pokrov, ki je le kam položen, ne pritrjen, Odtod *zaveznuti*.

Za svetla = še podnevi: Za svetla domóv priti (predno se še zmračí).

Proti čemu iti. Ta izraz rabijo, da zaznamenujejo poslednji kos pota. Sedaj že proti domi gré = sedaj bode že skoraj domá.

Naleknuti komu kàj — položiti, pripraviti kàj, da se stvar najde.

Klopoúh = neposlušen. »Klopoúh kakor pes.« Odtod tudi *klopoúšnik*, *klopoúha* = šaloma robat mož, robata ženska.

Nemam nič svojega = nimam zemljišča.

Bodi kaj = maloprیدن. On je bodi kaj človek; bodi kaj deca.

Vnožati se (komu kàj) = presedati. Moral bi iti v gozd, pa se mi danes vnoža.

Pál, -i = blato, katero prinaša voda; n. pr. Voda je travnike zapálila. *Skrozen, -na, -no* = durch und durch gehend; n. pr. skrozna luknja v zidu, v deski.

(Konec prihodnjič.)

gašt-ja	stsl. gašta	nsl. gošča	goša
kr̥st-jen̆	„ kr̥šten̆	„ krščen	kršen i. t. d. ali
tudi: kost̆ + ica	„ *koštica	„ koščica	košica i. t. d.

Ali táko razlaganje bi moglo veljati za silo le tedaj, ko bi zraven Korot ne bilo tudi osnove *Koroh* (stsl. *Korah̆). To pa podajata besedi *Koroha*, *Korohnja*, katerih omenja Miklošič v navedenem delu v nachträge, berichtigenen na strani 426. Tukaj pravi: „Korontů: nsl. Korošica, *Koroha*, *Korohnja* Kärntnerin, im westen⁶. S tem dodatkom bržčas molčé izpravlja, kar je rekel spredaj: Korošec vielleicht für Koroč̆c̆b̆. Torej je Korošec, Korošica, Koroša izvajati od osnove *Koroh* čisto po pravilu, in Korošec ne more biti za Koročec. Od tod sta izvedeni tudi besedi *Koroha* in *Korohnja* (pravo: *Korohinja*). — Primerjaj malo Prešérnovega Korošca Valjhúna s povestniško pisavo *Valdungus* in *Valhúnus*.

M. Valjavec.

Slovarski páberki.

Nabral v ljutomerski okolici in med ogerskimi Slovenci prof. Fr. Magdić.

(Konec.)

Vnémár. Vnémár človek, nachlässiger Mensch; on je z denarji preveč vnémár, preveč zapravlja.

To je naš kan in namen (ogersko-slov.) To smo se namenili.

Bira = die Sorte; take bire ljudje. Vse to blagó je jedne bire.

Záji = poslednje žito, ki odpada, kadar ga vejajo.

Odtod, odsod = od tukaj, od tam. Ravno opóldne smo tam odsod šli.

On sa to nič ne gane = ne méni se za to.

Nestanoma (ogersko-slov.) = neprestano.

Sohtati. Sohta óni, kdor razvnet káj blebetá.

Prisediti komu = komu blizu priti; n. pr. Takó je hud nánj, da bi mu niti ne prisledil.

Péh (iz phati) = bát.

Bajlo = Zaubermittel.

Ríl = razžagano deblo.

Loški, a, o = necepljeno sa'no drevó. *Loščica* = divje sadno drevó; *loščina* divji sad.

Tir, -í, steza v snegu. *Tiríti* = delati takšno stezo. *Celec* = sneg, ki je še popolnoma cel; odtod: po tiri íti; *celec'gaziti*. *Gaz*, ki še ni popolnoma razhojena, kjer se še vidijo stopinje, imenuje se *stope*.

Zátrč (zatrčiti) = zamašek, zamašiti.

Raslíka = šibica, mladika.

Komu veter napraviti = koga ugnati v kozji rog.

Klikati = potrkati.

K sebi, od sebe = na levo, na desno. Kadar prideš na cesto, obrni se k sebi.

Gor, dol = proti severu, proti jugu. Ptice dol leté.

Smijali se bodete, da bodete po bedrãh pokali = izredno se bodete smijali.

Skrben ÷lovek = priden ÷lovek.

Idem k njemu, samó da se mu pokašem = Besuch machen.

Lastiven gospod = samosvoj gospod, kateremu nihče ne zapoveduje (ogersko-slov.).

Z blagom ladati (ogersko-slov.) = mit seinem Gut frei schalten und walten.

Skazljivec (ogersko-slov.) = licemerec.

Tečas — dokič = so lange — bis. Čakaj tečas, dokič se vrnem.

Hip = Zeitpunkt. Ne vém, katerega hipa pridem.

Na duže pustiti = aufschieben.

Ovãči = sicer (tudi: brez vzroka, brez povoda). Plačaj, ovãči ne dam. Jaz sem to samó takó ovãči rekel, ich habe dies nur nebenhin (ohne Grund zu haben) gesagt

Videti se komu kùj = prijati. Meni se to nikakor ne vidi. Meni se to dobro vidi.

Odzdaleč = iz daleka, od daleč.

Drtinka, drtinčica = drobtina (kruha).

Ogrizavec = obrekovalec.

Svetstvo (ogersko-slov.) = Sacrament.

Skrivomá = im Hinterhalt.

Strele nalekujèjo na tetivo (ogersko-slov.) = sie legen die Pfeile zurecht auf die Sehne.

Nadigniti se na kàj (ogersko slov.) = sich an etwas machen. Na delo, na pobožnost se nadigniti.

Neutegoma (ogersko-slov.) = unvorbereitet, aus dem Stegreif. Neutegoma je govoril, pa mu vender ni jedna beseda ni zaletela.

Heja, luja (ogersko-slov.) = Hetz, Unterhaltung.

Obvrh toga (izg. obr toga) = poleg tega, vrhu tega.

To bi tedaj stalo povprek = dies würde demnach allgemein gelten.

Izdaj = še sedaj, še vedno. Tolikokrat sem mu že pravil, pa še izdaj ne veruje.

Zmès = dabei, darunter. V žitu je kukolj zmès. Ako ti je vino premočno, pij vodo zmès. Tu je vsega zmès, hier ist allerhand beigemischt.

Ròkovat, -i = snopič rastlin, šibic, kolikor je môči prijeti.

Pikec = igle iglačestega drevja.

Shòdci (izg. shòci) = čebele, katere gredó iskat pripravnega kraja, predno roj izletí.

Književna poročila.

VII.

Izvestja muzejskega društva.

Muzejsko društvo je tudi letos izdalo svoja izvestja v treh zvezkih; prirodoslovni obseza poslednji del obširne razprave g prof. *V. Vossa* »Mycologia Carniolica« in drugi spis g prof. *Ferd. Seidlna* »O podnebnji kranjske dežele«. Ostale razprave imajo do malega zgodovinsko vsebino. Nekatere so našim čitateljem že znane iz poročil o društvenih predavanjih, zato bomo poročali v nastopnih vrsticah samó o spisih, katerih še nismo oznanili.

Tem pripada gosp. *K. Črnologarja* »Nagrobni spomenik vojvodinje Viride v Sètičini«. V steno nekdanje samostanske cerkve je vzdian pridvižen kamen, kažoč zmaja, v čegar žrelu tičí dete do prsij. Hitzinger in drugi pisatelji trdé, da je to nagrobni spomenik vojvodinje Viride, ki se je bila po smrti svojega možá Leopolda III. (leta 1386.) preselila na Kranjsko in nastanila v gradu, stoječem ondu, kjer je dandanes cerkev Sv. Lamberta pri Pristavi v šentvidski župniji. Ker je bila velika dobrotnica sètiškemu samostanu, pokopali so jo v samostanski cerkvi na evangelijski strani vélikega darilnika. V spominu národa živí Virida še dandanes kot »grofinja s Pristave«. Črnologar dokazuje iz različnih vzrokov, da napomenjeni kamen ni pristen nagrobni spomenik Viridin, toda mogoče je, da je kos prvotnega spomenika.

»Gospodarstvo in hišni red kartuzijanskega samostana v Bistri leta 1659.« se zóve razprava g. prof. *J. Wallnerja*, posneta iz urbarja, katerega je sestavil tedanji priyor baron Cirijan. Iz vsega vidimo, da se je trudil imenovani priyor svojim podložnikom zmanjšati davščine, vendar pa zajedno pomnožiti dohodke samostanskih posestev. To je dosegel s tem, da je pravično razdelil desetino in tlako. Natanko je bilo določeno, koliko rží, pšenice, ovsá, prosá, jajec in surovega masla so dajali na leto posamezni kmetje in katero tlako so morali opravljati. Vrdovci so prepeljavali na ladjah redovnike v Ljubljano in nazaj, Pakovci so vozili žito iz ljubljanskega